

Súd: Okresný súd Banská Bystrica
Spisová značka: 12C/122/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6116209808
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 06. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Daniel Ivanko, PhD.
ECLI: ECLI:SK:OSBB:2018:6116209808.8

Rozhodnutie

Okresný súd Banská Bystrica sudcom JUDr. Danielom Ivankom, PhD., v spore žalobcu 1): Y. a žalobcu 2): U., obaja žalobcovia zastúpení Mgr. Petrom Noskom, advokátom so sídlom Družby 14, 974 04 Banská Bystrica, adresa pre doručovanie Zelená 2/b, 974 04 Banská Bystrica, proti žalovanému 1): U. žalovanému 2): U. žalovanej 3): Y., žalovaní 1) až 3) zastúpení: JUDr. Daniela Bacíková, advokátka so sídlom Lazovná 45, Banská Bystrica, žalovanej 4): X. a žalovanej 5): U., Z., o určenie, že žalobcovia sú dedičmi po poručiiteľke L., o určenie neplatnosti listiny o vydedení, o určenie neplatnosti závetu, o určenie, že žalovaní nie sú účastníkmi dedičského konania, takto

r o z h o d n u t i e :

I. Žalobu o určenie, že žalobca 1) a žalobca 2) sú zákonnými dedičmi a účastníkmi dedičského konania po poručiiteľke L., nR. z a m i e t a .

II. Žalobu o určenie, že listina o vydedení a závet zo dňa 16. 03. 2015 poručiiteľky JJ. sú neplatné z a m i e t a .

III. Konanie v časti o určenie, že žalovaný 1) až 5) nie sú účastníkmi dedičského konania po poručiiteľke L. ako testamentárni dediči z a s t a v u j e .

IV. Žalovaný 1) až 5) majú nárok na náhradu trov konania od žalobcov 1) a 2) spoločne a nerozdielne v plnej výške.

V. Znalkyňa má nárok na náhradu trov konania od žalobcu 1) a žalobcu 2) spoločne a nerozdielne v plnej výške.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobou doručenou súdu dňa 24.05.2016 sa žalobcovia 1) a 2) prostredníctvom svojho zástupcu domáhali určenia, že sú zákonnými dedičmi a účastníkmi dedičského konania po poručiiteľke JJ., že Listina o vydedení zo dňa 16.03.2015 a závet poručiiteľky zo dňa 16.03.2015 sú neplatné a žalovaní 1) - 5) nie sú účastníkmi dedičského konania po poručiiteľke L. ako testamentárni dedičia. Žalobu odôvodnili tým, že 04.12.2015 bolo na Okresnom súde v Banskej Bystrici začaté základne dedičské konanie po poručiiteľke, pričom súdny komisár predvolal na notársky úrad žalobcov, ktorí prichádzajú do úvahy ako zákonní dedičia poručiiteľky a oboznámil ich s tým, že notárskemu úradu boli doručené listiny s názvom „Listina o vydedení“ a „Závet“. Žalobcovia ako neopomenuteľní dedičia zo zákona sa k predmetným listinám vyjadrili. Nakoľko žalobcovia po konaniach, ktorých účastníkmi sa po smrti poručiiteľky stali, nadobudli dojem, že listina o vydedení a závet vlastnoručne nepodpísala ich matka - poručiiteľka, navštívil ich zástupca dňa 20.04.2016 súdneho znalca v odbore písomoznalectvo, odvetvie - ručné písmo - identifikácia pisateľa a predložil mu zaručené pravé písomnosti, ktoré podpísala poručiiteľka počas posledných rokov svojho života. Odborný záver znalca je, že podpis na listine o vydedení a závete nie je vlastnoručným podpisom poručiiteľky. Listiny podpísala tretia osoba, ktorá podpísala obe listiny, listiny neboli podpísané rôznymi osobami, ale jednou osobou, ktorá nie je totožná s osobou poručiiteľky,

pričom túto osobu je možné odborným posudkom identifikovať. V prípade pochybností žalobcovia navrhli vykonať znalecký posudok iným znalcom, pričom zdôraznili, že majú k dispozícii listiny so zaručené pravými podpismi poručiťky z posledných rokov jej života, niektoré sú overené aj na Obecnom úrade v Slovenskej Ľupči, kde poručiťku osobne poznali. Zástupca žalobcov ďalej uviedol, že v prípade ak vykonaným dokazovaním súd dospeje k záveru, že podpisy poručiťky nie sú pravé, je nevyhnutné aj posúdenie formálnych náležitostí predmetných listín a vypočutie údajných svedkýň L.. Ak by poručiťka úkon vydedenia vlastných detí myslela vážne, je na mieste otázka spôsobu vyhotovenia závetu a listiny o vydedení, ktoré poručiťka mohla vyhotoviť aj formou notárskej zápisnice na notárskom úrade. Poplatok za spísanie je 49,50 eura, čo je suma, ktorú poručiťka mala a nebolo nad jej finančné možnosti takýto úkon spraviť, ak by bol myslený vážne. Právoplatné listiny o vydedení sa robia len výnimočne a na ich formálne uznanie je nutné aj dôkazmi preukázať, že vydedovaný dedič môže byť právoplatne vydedený a vydedenie má zmysel. Väčšina listín o vydedení nespĺňa formálne náležitosti vydedenia tak, ako ich podľa názoru žalobcov nespĺňa ani listina o vydedení zo dňa 16.03.2015. Žalobcovia majú za to, že podpis poručiťky nie je pravý, nejedná sa o jej vlastnoručný podpis. K spôsobu a podmienkam vyhotovenia závetu a listiny o vydedení a k zisteniu a preukázaniu, či uvedené listiny spĺňajú formálne náležitosti stanovené ust. § 476 a nasled. OZ pre závet vyhotovený v inej písomnej forme za účasti svedkov navrhli vypočutie svedkýň - L. Závet a listina o vydedení boli vyhotovené a doručené na notársky úrad bez vedomia a účasti závetných dedičov a dedičov prichádzajúcich do úvahy ako dedičov zo zákona. Listiny doručila osobne U., ktorú je taktiež možné vypočuť ako svedkyňu. Žalobcovia tiež uviedli, že údaje uvedené v listine o vydedení nie sú pravdivé. Gramatická štylizácia a písanie mien poručiťky a zákonných dedičov sú nesprávne a vykazujú znaky toho, že listinu o vydedení a závet poručiťka nenapísala a ani nečítala. Zrejme nesprávnosti v texte listín v kumulácii s názorom, že podpis poručiťky nie je vlastnoručne napísaný, vedie žalobcov k záveru, že predmetné listiny sú neplatné, pričom podľa obsahu listiny o vydedení nie sú dané ani dôvody vydedenia žalobcov. Na základe uvedeného sa žalobcovia prostredníctvom svojho zástupcu podanou žalobou domáhali určenia, že sú zákonnými dedičmi a účastníkmi dedičského konania po poručiťke L., že Listina o vydedení zo dňa 16.03.2015 a závet poručiťky zo dňa 16.03.2015 sú neplatné a žalovaní 1) - 5) nie sú účastníkmi dedičského konania po poručiťke L. ako testamentárni dedičia.

2. Výzvou zo dňa 26.05.2016 súd vyzval žalovaných 1) - 5), aby sa v lehote 10 dní od doručenia žaloby písomne k vyjadrili k veci. Žaloba spolu s prílohami bola doručená do vlastných rúk žalovaného 1) dňa 31.05.2016, žalovaného 2) dňa 06.06.2016, zákonnej zástupkyne žalovanej 3) dňa 31.05.2016, žalovanej 4) dňa 31.05.2015 a žalovanej 5) dňa 31.05.2016. Podaním doručeným súdu dňa 07.06.2016 žalovaná 4) oznámila, že nevznáša námietku zaujatosti voči zákonnému sudcovi, písomné dôkazy k veci súdu nepredložila, nakoľko okrem dôkazov doložených do spisu žiadnymi nedisponuje. Zároveň navrhla, aby sa zistilo kto a za akých podmienok vyhotovil závet jej starej mamy a aby k veci boli vypočutí navrhnutí svedkovia, pričom s ustanovením znalca v odbore písmoznalectvo súhlasí. Žalovaná 5) v podaní doručenom súdu dňa 07.06.2016 uviedla totožné stanovisko ako žalovaná 4), pričom dodala, že je študentka, nemá žiadne príjmy, a preto pre prípad, že by súd ukladal povinnosť uhradiť nejaké súdne trovy, žiada o oslobodenie od súdnych poplatkov a trov konania. Podaním doručeným súdu dňa 10.06.2016 žalovaní 1) - 3) prostredníctvom svojho zástupcu navrhli žalobu v celom rozsahu zamietnuť. Na odôvodnenie uviedli, že žalobcovia podali žalobu potom, ako boli uznesením Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 25D/662/2015-91 odkázaní na podanie žaloby o určenie, že sú účastníkmi dedičského konania a na určenie, že listina o vydedení a závet poručiťky sú neplatné. Skutočnosť, prečo nad rámec uznesenia podávajú návrh a domáhajú sa aj určenia, že žalovaní 1) - 5) nie sú účastníkmi dedičského konania bližšie neodôvodňujú a neodôvodňujú ani naliehavý právny záujem podľa § 80 písm. c) OSP na podaní takejto žaloby (výroku), preto ak túto skutočnosť nedoplnia, navrhli žalovaní 1) - 3) žalobu v tejto časti zamietnuť z dôvodu, že na podaní takejto žaloby žalobcovia nemajú naliehavý právny záujem. Žalobcovia tvrdia, že listiny nepodpísala poručiťka vlastnou rukou a že listiny nechali preveriť znalkyňou U., ktorá sa mala vyjadriť, že podpisy na listinách nie sú pravé. Žiadny právne relevantný dôkaz o tomto nepredložili a žalovaným so žalobou nebol doručený žiadny znalecký posudok, ani odborné vyjadrenie, z ktorého by bolo možné zistiť, čo bolo predmetom znaleckého posudzovania. Žalovaní preto tvrdenia žalobcov považujú za účelové a nevierohodné. Dôkazné bremeno je na žalobcoch, preto ak tvrdia, že podpisy na listinách nie sú poručiťkine, je na nich, aby túto skutočnosť preukázali. Žalovaní 1) - 3) tiež disponujú niekoľkými listinami, ktoré sú podpísané poručiťkou a voľným pohľadom konštatujú, že sa im podpisy javia ako identické. K vyjadreniu doložili kópie listín (9 príloh), ktoré sú podpísané poručiťkou v období rokov 2010-2015. V prípade ak bude vo veci na návrh žalobcov nariadené znalecké dokazovanie, predložia originály listín do spisu. K tvrdeniu žalobcov, že poručiťka mala listiny spísať na notárskom úrade, keďže disponovala

finančnými prostriedkami na úhradu notárskeho úkonu dodávajú, že zákon poručiteľovi umožňuje, aby si zvolil konkrétnu formu, v akej závet napíše (§ 476 ods. 1 OZ). Poručiteľka zvolila formu súlade s ust. § 476b OZ, pričom napadnutý závet vykazuje všetky formálne náležitosti požadované zákonom. Podľa názoru žalovaných 1) - 3) závet aj listina sú spísané v súlade so zákonom, pričom žalobcovia ani v žalobe neuvádzajú, ktoré dôvody uvedené v listine a závete (s výnimkou pravosti podpisu) by nemali byť dané a pre ktoré skutočnosti by listina o vydedení mala byť neplatná. Na okolnosti spísania závetu a listiny o vydedení, ako aj na otázku vzájomných vzťahov žalobcov s poručiteľkou navrhli vypočuť svedkov: U. Na základe uvedeného navrhli žalobu v celom rozsahu zamietnuť a žalobcov zaviazat' na úhradu trov konania a právneho zastúpenia.

3. Uzneseniami č. k. 12C/122/2016-41 zo dňa 20.07.2016 a č. k. 12C/122/2016-43 zo dňa 20.07.2016 súd rozhodol s poukazom na ust. § 89 ods. 2 CSP tak, že zastúpenie žalobcov 1), 2) zástupcom L. nepripustil, a to z dôvodu, že zástupca vystupoval ako zástupca vo viacerých konaniach.

4. K vyjadreniam žalovaných sa, prostredníctvom svojho zástupcu, podaním doručeným súdu dňa 03.08.2016 vyjadrili žalobcovia, ktorí z dôvodu hospodárnosti konania zobrali žalobu, v časti týkajúcej sa výroku III., t. j. že žalovaní v prvom až piatom rade nie sú účastníkmi dedičského konania po poručiteľke L. ako závetní dedičia, čiastočne späť. Na odôvodnenie uviedli, že určovanie okruhu dedičov bude vykonávať notársky úrad podľa výsledku rozhodnutia súdu vo veci platnosti závetu a listiny o vydedení. Stanovenie okruhu dedičov je úlohou dedičského a nie sporového súdu. Podľa názoru žalobcov je závet neplatný z dôvodu, že ho vlastnoručne nepodpísala poručiteľka, pričom všetky ostatné skutočnosti sa budú posudzovať až po zistení, či podpis poručiteľky je pravý. K vyjadreniu právnej zástupkyne žalovaných 1) - 3) uviedli, že žalobcovia si pravosť podpisu dali posúdiť u nezávislého znalca, avšak jeho nezávislosť môže byť v súdnom konaní spochybňovaná a preto navrhli, aby znalec určil súd. Je zbytočné a nevhodné k žalobe prikladať znalecký posudok, ktorý žalovaní môžu spochybňovať a môžu navrhnúť vykonanie kontrolného znaleckého posudku. V prípade ak žalovaní dajú súhlas k tomu, aby znalkyňa, ktorá vyhotovila posudok žalobcom, vyhotovila znalecký posudok aj pre žalovaných s tým, že ho títo nebudú spochybňovať a obviňovať žalobcov, že vyhotovenie posudku ovplyvňovali, žalobcovia u nej dajú vyhotoviť posudok. V opačnom prípade dajú vyhotoviť posudok u iného znalca, ktorý bude spoločne vybratý zo zoznamu znalcov. Žalobcovia uvítali ďalšie listiny s podpismi poručiteľky predložené žalovanými, nakoľko čím viac listín je k dispozícii, tým viac má znalec materiálu. Žalobcovia k listinám predloženým žalovanými uviedli svoj názor, a to, že: listina potvrdenie o ukončení zmluvy na dodávku el. energie v rodinnom dome (dve písomnosti) - doklady pôsobia dojmom, že podpis poručiteľky je pravý; rukou napísaný lístok o pôžičke od U. - podpis môže aj nemusí byť vyhotovený poručiteľkou; listina, ktorá je zrejme poslednou stranou kúpnej zmluvy na predaj domu v Slovenskej Ľupči - podpis nepatrí poručiteľke, pričom tento dôkaz navrhli žalobcovia vykonať zaslaním výzvy na Okresný úrad v Banskej Bystrici, katastrálny odbor; zápis o odovzdaní domu - podpis poručiteľky ani U. nie je pravý; posledná strana sťažnosti na postup vyšetrovateľa - podpis poručiteľky je pravý. Žalobcovia zároveň dodali, že dôvody neplatnosti listiny o vydedení uviedli v dedičskom konaní. Žalobca 2) sa s matkou riadne stretával, komunikoval s ňou, nikdy medzi nimi nedošlo ku konfliktu. S matkou nebol v deň jej smrti a v posledných dňoch jej života, pretože mu nikto nedal vedieť, že je v nemocnici a možno zomrie. Pri poručiteľke bola jeho bývalá manželka, ktorá ju strážila, aby sa k nej jej synovia nedostali, pričom im ani neoznámila, že ich matka je v nemocnici. Žalobca 2) matke nikdy neodmietol pomôcť v chorobe a v starobe. Žalobca 1) sa s matkou riadne stretával, komunikoval s ňou, žili spolu v jednej domácnosti a spolu aj uhrádzali náklady na domácnosť. Žalobca 1) sa o matku riadne staral v chorobe aj v starobe. Vzťahy medzi nimi sa v posledných rokoch poručiteľkinho života podľa názoru žalobcu 1) zhoršili pod vplyvom bývalej nevesty, ktorá poručiteľku ovplyvňovala, lebo riešila dôsledky rozvodu so žalobcom 2) s poručiteľkou. Na vzťah medzi ním a poručiteľkou tak mala vplyv tretia osoba. Na jej podnet poručiteľka podala aj trestné oznámenie na vlastného syna. Žalobca 1) napriek tomu s poručiteľkou ostal v kontakte prostredníctvom svojich detí žalovanej 4) a 5).

5. Dňa 25.08.2016 bolo súdu doručené podanie žalobcu 1), v ktorom oznámil aktuálnu adresu na doručovanie žalobcu 2), vyjadril sa k výzve na úhradu súdneho poplatku a k rozhodnutiu súdu o nepripustení zastúpenia žalobcov ich pôvodným zástupcom.

6. Uznesením č.k.12C/122/2016-121 zo dňa 11.10.2016 súd nepriznal žalobcovi 1) oslobodenie od súdnych poplatkov. Uznesením č. k. 12C/122/2016-123 zo dňa 11.10.2016 súd žalobcovi 2) nepriznal oslobodenie od súdnych poplatkov.

7. Dňa 26.01.2017 sa konalo predbežné prejednanie sporu, na ktorom súd za právne významné skutkové tvrdenia medzi stranami nespore považoval: skutočnosť úmrtia poručiteľky L.; skutočnosť, že poručiteľka mala dvoch synov Y.; skutočnosť, že žalovaní U. sú deťmi U. sú dcérami Y. Iní pokrvní príbuzní strán sporu nie sú známi. Ako sporné právne významné skutkové tvrdenia strán sporu súd

vyhodnotil skutočnosť, či poručiiteľka podpísala vlastnou rukou závet a listinu o vydedení. Súd zároveň určil, že z navrhnutých dôkazov budú vykonané: dôkaz nariadením znaleckého dokazovania ohľadne osvedčenia pravosti podpisu poručiiteľky na závete a listine o vydedení. V závislosti od výsledkov znaleckého dokazovania aj výsluch navrhnutých svedkov žalobcami, resp. žalovanými: L. prípadne aj výsluch strán sporu. Súd určil, že z navrhnutých dôkazov nebudú vykonané dôkazy výsluchom navrhnutých svedkov, ktorí budú predvolaní podľa potreby v závislosti od výsledkov znaleckého dokazovania. Strany sporu boli tiež poučené o uložení preddavku na trovy znaleckého dokazovania a o následkoch jeho nezloženia, t.j. o nenariadení znaleckého dokazovania.

8. Uznesením č. k. 12C/122/2016-153 zo dňa 10.03.2017 súd uložili žalobcom spoločne a nerozdielne zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania vo výške 900,00 eur do 15 dní od právoplatnosti uznesenia.

9. Uznesením č. k. 12C/122/2016-160 zo dňa 09.05.2017 súd v konaní nariadil znalecké dokazovanie, ustanovil do konania znalkyňu z odboru písomoznalectvo, odvetvie ručné písmo P. ktorej uložil zodpovedať otázky: 1. Po porovnaní vlastnoručného podpisu na listine Listina o vydedení zo dňa 16. marca 2015, ktorý má patriť L., s podpismi na listinách nachádzajúcich sa v spise v prílohovej obálke č.l. 143 a v pripojenom spise Správy katastra Banská Bystrica číslo V 6358/2010, ktoré majú byť podpísané L., či podpis na listine Listina o vydedení je podpisom L.. 2. Po porovnaní vlastnoručného podpisu na listine Závet zo dňa 16. marca 2015, ktorý má patriť L., s podpismi na listinách nachádzajúcich sa v spise v prílohovej obálke č.l. 143 a v pripojenom spise Správy katastra Banská Bystrica číslo V 6358/2010, ktoré majú byť podpísané L., či podpis na listine Závet je podpisom L.. 3. Vykazujú podpisy na listinách nachádzajúcich sa v spise v prílohovej obálke č.l. 143 a v pripojenom spise Správy katastra Banská Bystrica číslo V 6358/2010, ktoré majú byť podpísané L., významné odlišnosti, pre ktoré by bolo možné dospieť k záveru, že neboli podpísané tou istou osobou, L. 4. Ak je odpoveď na otázku č. 3 kladná, ktoré z listín nachádzajúcich sa v spise v prílohovej obálke č. l. 143, ktoré majú byť podpísané L. P. nie sú podpísané L.

10. Dňa 10.05.2017 žalovaná 4) zaslala súdu dôkazy k znaleckému dokazovaniu, a to: telefónny zoznam napísaný rukou poručiiteľky (originál), Daňovú knižku - Evanjelický a.v. cirkevný zbor Slovenská Ľupča (originál), poznámky poručiiteľky k nákupu (originál), kalendár poručiiteľky, Zmluvu o zriadení vecného bremena zo dňa 24.01.2011 (fotokópia), ambulantnú správu zo dňa 02.12.2013 (originál), ošetrovateľskú prepúšťaciu správu zo dňa 31.08.2013 (originál), žiadosť o splátkový kalendár na nedoplatok na byte vo vlastníctve žalobcu 1) (fotokópia), ambulantné správy zo dňa 05.08.2011 a 05.10.2012 (originál), vyhlásenie o majetku fyzickej osoby žiadajúcej o poskytovanie sociálnej služby s úradne osvedčeným podpisom zo dňa 17.06.2015 (originál), zmluvu o poskytovaní sociálnej služby s obcou Slovenská Ľupča (originál). Žalovaná 4) tiež navrhla, aby súd na doplnenie dokazovania dožiadal Okresný úrad Banská Bystrica, katastrálny odbor, a to na zapožičanie originálov zmlúv o prevode vlastníckeho práva medzi predávajúcimi (t.j. poručiiteľkou, L.) a kupujúcimi, ako aj návrh na vklad ku kúpnopredajnej zmluve a návrh na vklad ku vecnému bremenu a zmluvy o vecnom bremene k bytu v Slovenskej Ľupči uzavretej dňa 24.01.2011.

11. Dňa 02.02.2018 bol súdu doručený znalecký posudok, z ktorého záverov vyplynulo, že podpis na listine o vydedení a závete zo dňa 16.03.2015 je vyššou mierou pravdepodobnosti podpisom poručiiteľky L. Porovnávacie podpisy na znenie L. (potvrdenie o ukončení zmluvy na dodávku, potvrdenie o požičaní finančnej čiastky 450,00 eur JJ., potvrdenie o požičaní finančnej čiastky 300,00 eur L., posledná strana kúpnej zmluvy zo dňa 10.12.2010, posledná strana návrhu na vklad, stav meračov, posledná strana listiny v súvislosti s trestným konaním, listina o vydedení, závet) sú variabilnejšie a nedá sa vylúčiť, že neboli podpísané tou istou osobou L. Záverom tiež bolo, že sa nedá jednoznačne vylúčiť, že podpisy na dokladoch označených ako PM9 a PM12 (t.j. Daňová knižka (Evanjelický a.v. cirkevný zbor Slovenská Ľupča) a žiadosti o splátkový kalendár zo dňa 24. 04. 2013) neboli podpísané L.

12. Právny zástupca žalobcov v podaní doručenom súdu dňa 13.03.2018 uviedol, že znalkyňa v závere znaleckého posudku jednoznačne neustálila, že sa jedná o pravé podpisy poručiiteľky. Pre prípad, že by súd považoval podpisy za pravé, je nevyhnutné skúmať v priebehu súdneho konania okolnosti, za akých došlo k podpísaniu listín. Tieto skutočnosti je možné posúdiť len na základe svedeckých výpovedí svedkov prítomných pri podpisovaní listín. Súčasne navrhol, výsluchom strán sporu, preukázať skutočnosti, že neboli splnené podmienky vydedenia tak, ako sú uvedené v listine o vydedení zo dňa 16.03.2015, nakoľko tieto neboli dane vôbec.

13. Právny zástupca žalovaných 1) - 3) vo vyjadrení doručenom súdu dňa 13.03.2018 uviedol, že vykonaným znaleckým dokazovaním bolo preukázané, že poručiiteľka podpísala listinu o vydedení a závet zo dňa 16.03.2015, a teda neboli preukázané tvrdenia žalobcov uvedené v žalobe, podľa ktorých sa na týchto listinách nejedná o podpisy poručiiteľky.

14. Súd mal preukázané, že poručiiteľka podala na Okresný súd Banská Bystrica dňa 03.12.2012 žalobu o zaplatenie 43 623,00 eur s príslušenstvom, konanie je vedené pod sp. zn. 7C/388/2012. Nakoľko spis sa aktuálne nachádza na Krajskom súde v Banskej Bystrici, súd žiadal Krajský súd v Banskej Bystrici o zaslanie predmetnej žaloby. Z podanej žaloby vyplynulo, že poručiiteľka sa domáhala od žalovaných vydania bezdôvodného obohatenia, z ktorých jedným bol jej syn - t.j. v konaní sp. zn. 12C/122/2016 žalobca 1). Na odôvodnenie uviedla, že bola výlučnou vlastníčkou nehnuteľností zapísaných v čase podania žaloby v katastri nehnuteľností Správou katastra Banská Bystrica pre k.ú. Slovenská Ľupča na LV č. XXX parc. KNC č. áhrady o výmere XXX mX, parc. KNC č. XXX zastavané plochy a nádvoria o výmere XXX mX, rodinný dom so súp. č. XX postavený na parc. KNC č. XXX a zároveň bola aj podielovou spoluvlastníčkou nehnuteľností zapísaných na LV č. XXX (pôvodne na LV č. XXX) v spoluvlastníckom podiele vo veľkosti 1 k nehnuteľnostiam - parc. KNC č. XXX zastavané plochy a nádvoria o výmere XXX m², parc. KNC č. XXX záhrady o výmere XXX m², rodinný dom súp. č. XX postavený na parc. KNC č. XXX. Nehnuteľnosti poručiiteľka odpredala na základe kúpnej zmluvy, pričom jej bola vyplatená kúpna cena vo výške 46 880,00 eur. Poručiiteľka odpredala aj rodinný dom, nakoľko bol v zlom technickom stave a vzhľadom na svoj zdravotný stav už nebola schopná v ňom bývať. Finančné prostriedky chcela poručiiteľka použiť na kúpu bytu pre seba, aby mala kde bývať v starobe. Nakoľko mala vážne zdravotné problémy a v právnych veciach sa nevyznala, s kúpou jej začal pomáhať jej syn - žalobca 1). Byty mali byť za finančné prostriedky zakúpené na meno poručiiteľky, s tým, že jeden chcela dať do užívania svojmu synovi - žalobcovi 1), ktorý po rozvode nemal kde bývať a chcela mu pomôcť. Žalobca 1) bol v tom čase nezamestnaný, nemal žiadne finančné prostriedky, poručiiteľka mu vypomáhala a verila, že by ju neoklamal. Poručiiteľka sa po kúpe bytov nasťahovala do jedného z nich a jej syn - žalobca 1) do druhého. Následne sa po hádke so žalobcom 1) dozvedela, že nie je vlastníčkou žiadneho z bytov, pretože tieto boli napísané na žalobcu 1). Poručiiteľka po tomto zistení s daným stavom nesúhlasila, avšak jej syn odmietol dobrovoľne vykonať prevod vlastníckeho práva.

15. Súd vo veci nariadil pojednávanie na deň 13.06.2018, ktorého sa zúčastnili žalobca 1), žalobca 2), právny zástupca žalobcov 1) a 2), žalovaný 1), právny zástupca žalovaných 1) až 3), žalovaná 4) a žalovaná 5). Žalobca 2) na pojednávaní uviedol, že jeho vzťah s poručiiteľkou bol normálny, k narušeniu vzťahov došlo, keď sa rozviedol a našiel si partnerku, s ktorou sa poručiiteľka nezhodla. Predtým však poručiiteľku navštevoval spravidla raz do mesiaca, nebol problém ani pokosiť, či porúbať drevo. Asi pred piatimi rokmi sa pohádala s poručiiteľkou a odvtedy ju nenavštívil. Poručiiteľku nenavštívil ani v nemocnici. Zároveň dodal, že je vodičom z povolania 33 rokov a nikdy nemal problém s alkoholom za volantom. Poručiiteľka mu vyčítala, že si riadne a včas neplnil vyživovaciu povinnosť. O deti sa však staral, kupoval darčeky, ale tie sa mu vrátili, je to uvedené v rámci rozvodového konania. Pokiaľ sa jedná o nedoplatky, nevedel uviesť koľko má zameškané výživné, je naňho vedená exekúcia a strhávajú mu zrážky z platu. Starostlivosť o deti žalobcovi 2) nebola umožnená, ich matku mu to zakázala. Žalobca 2) tiež dodal, že s bratom vychádzal normálne, na mamu sa vždy spýtal. Žalobca 1) na pojednávaní uviedol, že s poručiiteľkou vychádzal normálne, všetko fungovalo pokiaľ sa jeho švagriná nedozvedela, že oba byty sú písané na neho a nie na poručiiteľku. Poručiiteľke vadilo, že u neho na 30 dní bývala suseda. Poručiiteľku nebol navštíviť v nemocnici. K dôvodom vydedenia uviedol, že od matky nevidel žiadne peniaze, poručiiteľka na neho napísala byty. Zdravotne bola poručiiteľka v poriadku, bola čiperná, dobre to nebolo v posledných mesiacoch. O tom že ju vzali do nemocnice žalobca 1) vedel od detí, nevyhodnotil to však ako vážny stav. S poručiiteľkou sa prestal baviť potom, ako na neho podala trestné oznámenie. Súd na pojednávaní vykonal výsluch svedkov - L. Zo svedeckej výpovede L. vyplynulo, že vzťahy v rodine boli veľmi pekné, pokiaľ poručiiteľka bývala v dome a spočiatku v byte. Poručiiteľka sa sťažovala na žalobcu 1), že o ňu nejavil záujem, mrzelo ju, že jej nepodal pomocnú ruku. Ku vzťahu poručiiteľky a žalobcu 2) uviedla, že sa s ním veľmi dlho nevidela a nevie sa k nemu bližšie vyjadriť. K príčine rozvratu vzťahov medzi poručiiteľkou a žalobcami uviedla, že si prestali rozumieť, uzavreli sa do seba, vzťahy ochladli. Pokiaľ sa jedná o okolnosti ohľadne podpísania listín svedkyňa uviedla že poručiiteľka si žiadala, aby po nej dedili vnúčence, nakoľko jej synovia o ňu nejavili záujem. Listiny sa podpisovali v nemocnici, boli pripravené nejakým poručiiteľkiným právnikom, ktorý ich aj prečítal. Všetko sa odohrávalo v nemocničnej izbe, kde bola poručiiteľka, pán B., svedkyňa a jej teta L.. Ona závet ešte očami pred podpisom prebehla, preklep v priezvisku poručiiteľky si nevšimla. Zo svedeckej výpovede svedkyne L. vyplynulo, že poručiiteľka mala ťažké srdce na svojich synov, že ju neboli pozrieť, nenapísali. Trápilo ju, že starší syn sa rozviedol a jeho tri deti ostali s nevestou, nevesta jej nahradila dcéru, chodievala k poručiiteľke starala sa o ňu. Mladšiemu synovi sa tiež rozpadlo manželstvo, potom išiel bývať k poručiiteľke. Mladší syn jej pokiaľ bývali v dome pomáhal. O tom, že žalobcovia sa o poručiiteľku neskôr nestarali, vedela od nej, keďže sa stretávali a po hospitalizácii u nej aj poručiiteľka trávila nejaký čas. K okolnostiam spísania závetu uviedla, že si pamätá, že to bolo niekedy vo februári, poručiiteľka ich

zavolala do nemocnice, závet aj listina bola pripravená, prečítal ju jej právnik alebo ju čítali spoločne. Podpis na listine bol určite poručiiteľkin. Ku chybe v priezvisku poručiiteľky uviedla, že sa jej zdá, že sa to tam riešilo, neprikladali tomu však nejaký význam. Z výsluchu svedkyne W. vyplynulo, že poručiiteľka so starším synom nemala žiaden vzťah, je to asi 15 rokov, čo sa rozviedol a nestaral sa o rodinu ani o svoju, ani o poručiiteľkinu. So žalobcom 1) bývala poručiiteľka v spoločnom dome, keď sa rozišiel s manželkou vzťahu sa tiež naštrbili, keď predával dom a kupovali sa dva byty. Poručiiteľka sa dozvedela, že žalobca 1) ju podviedol a dal napísať oba byty na seba. Poručiiteľku trápilo to, že so starším synom nemá žiaden vzťah a že mladší jej nepomáhal, keď bola chorľavá. Tiež uviedla, že si spomína ako poručiiteľka hovorievala, že vnúčatám treba dať rovnako. Aj byty chcela poručiiteľka tak, aby bol väčší napísaný na ňu, aby ho mali potom tri vnúčatá a menší na žalobcu 1), aby ho mali dve vnúčatá. Z výsluchu svedkyne U. vyplynulo, že vzťahy v rodine neboli dobré, synovia si poručiiteľku nevšimli, neprišli ani do nemocnice, ani na pohreb. Hlavný problém bol, keď predali dom a oba byty patrili namiesto poručiiteľke žalobcovi 1). Mladší syn ju oklamal a starší sa o ňu roky nestaral. Tiež uviedla, že poručiiteľka chcela dať väčší byt vnúčatám staršieho syna, keďže mladší mal byť, tak aby všetky vnúčatá dostali rovnako. Z výpovede svedkyne Z. vyplynulo, že vzťah poručiiteľky a žalobcu 2) bol veľmi zlý, od ich rozvodu sa videli možno päťkrát, aj to kvôli tomu, že žalobca 2) si chcel u poručiiteľky vybaviť trvalý pobyt. Poručiiteľka spočiatku vychádzala dobre so žalobcom 1), vzťahy sa naštrbili, keď sa predával dom a kupovali sa byty. Keď poručiiteľka ochorela starala sa o ňu svedkyňa a poručiiteľkina sestra L.. Právny zástupca žalobcov na pojednávaní predložil uznesenie ORPZ Banská Bystrica ČVS:ORP-725/OEK-BB-2012 zo dňa 26.03.2013, ktorého obsahom bolo zastavenie trestného stíhania. Žalovaná 5) k veci uviedla, že podľa nej bol v rodine normálny vzťah, bývala pri poručiiteľke najbližšie. Z jej pohľadu sa jedná len o boj o majetok, lebo sa zistilo, že nikto nebude nič dediť. Do podania trestného oznámenia poručiiteľkou boli vzťahy normálne, boli veľká rodina. Po vykonanom dokazovaní súd zistil nasledovný skutkový stav: poručiiteľka zomrela dňa 29.11.2015, mala dvoch synov Y.. V dedičskom konaní vedenom Okresným súdom Banská Bystrica sp. zn. 25D/662/2015 súdny komisár poverený prejednaním dedičstva žalobcov, ktorí prichádzali do úvahy ako zákonní dedičia poručiiteľky oboznámil s tým, že v dedičskom konaní bol predložený závet o dňa 16. 03. 2015 a listina o vydedení zo dňa 16.03.2015. Žalobcovia podali žalobu potom, ako boli v dedičskom konaní odkázaní na podanie žaloby o určenie, že sú účastníkmi dedičského konania a na určenie, že závet a listina o vydedení sú neplatné. Žalobcovia podaním doručeným súdu dňa 03. 08. 2016 z dôvodu hospodárnosti konania zobrali žalobu čiastočne späť v časti týkajúcej sa výroku III., že žalovaní v prvom až piatom rade nie sú účastníkmi dedičského konania po poručiiteľke L. ako závetní dedičia. Závet zo dňa 16.03.2015 je alografný, podpísaný poručiiteľkou a dvoma svedkyňami L.. V listine o vydedení, napísanej mechanicky, podpísanej poručiiteľkou, poručiiteľka uviedla, že po zrelej úvahe pre prípad svojej smrti vydeduje svojich dvoch synov Y.. Na odôvodnenie uviedla, že je dlhodobo chorá, má vážne zdravotné problémy, pričom obaja synovia jej v rozpore s dobrými mravmi neposkytujú žiadnu pomoc v chorobe a starobe, trvale a dlhodobo neprejavujú skutočný záujem o ňu ako o ich matku. Obaja synovia vedú trvalo neusporiadaný život, a to tak, že dlhodobo požívajú alkoholické nápoje. Syn Y. sa k nej správa absolútne urážlivo, podviedol ju pri kúpe bytov, o čom svedčí aj súdne konanie prebiehajúce na súde v Banskej Bystrici, kde podala žalobu o vrátenie finančných prostriedkov, resp. uvedenie veci do pôvodného stavu. Synove konanie je v rozpore s dobrými mravmi. Syn U. dlhodobo najmenej 12 rokov o ňu nejaví záujem, nenavštevuje ju, nepomohol jej v žiadnej situácii. Poručiiteľka v listine tiež uviedla, že dôsledky vydedila sa nevzťahujú na potomkov synov, jej vnúčatá, v prospech ktorých toho istého dňa spísala závet, ktorým im odkázala majetok pre prípad jej smrti v celom rozsahu. Z obsahu závetu podpísaného poručiiteľkou a dvoma svedkyňami vyplynulo, že poručiiteľka uvedomujúc si vážnosť vyhlásenia, po dôkladnej a náležitej úvahe ustanovila pre prípad svojej smrti za dedičov svoje vnúčatá - U., ktorým pre prípad smrti zanecháva celý svoj hnutel'ny a nehnuteľný majetok. Pripojila tiež vyhlásenie, že svoju poslednú vôľu prejavuje slobodne a vážne, bez akéhokoľvek donútenia pred dvoma súčasne prítomnými svedkami. Po predložení porovnávacích dôkazov (listín podpísaných poručiiteľkou) bol súdom ustanovený znalec, za účelom zistenia, či podpisy na záвете a listine o vydedení zo dňa 16. 03. 2015 sú poručiiteľkinými vlastnoručnými podpismi. Zo záveru znaleckého posudku vyplynulo, že podpis na listine o vydedení a záвете zo dňa 16.03.2015 je vyššou mierou pravdepodobnosti podpisom poručiiteľky L.

16. Podľa § 470 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok v znení zákona č. 87/2017 Z.z. (ďalej len „CSP“) právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali predo dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté predo dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona o predbežnom prejednaní veci, popretí skutkových tvrdení protistrany a sudcovskej koncentrácii konania, ak by boli v neprospech strany.

17. Podľa § 469a ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“), poručiteľ môže vydediť potomka, ak:

- a) v rozpore s dobrými mravmi neposkytol poručiteľovi potrebnú pomoc v chorobe, v starobe alebo v iných závažných prípadoch,
- b) o poručiteľa trvalo neprejavuje opravdivý záujem, ktorý by ako potomok mal prejavovať,
- c) bol odsúdený pre úmyselný trestný čin na trest odňatia slobody v trvaní najmenej jedného roka,
- d) trvalo vedie neusporiadaný život.

18. Podľa § 476 ods. 1 Občianskeho zákonníka, poručiteľ môže závet buď napísať vlastnou rukou, alebo ho zriadiť v inej písomnej forme za účasti svedkov alebo vo forme notárskej zápisnice.

19. Podľa § 476b Občianskeho zákonníka, závet, ktorý poručiteľ nenapísal vlastnou rukou, musí vlastnou rukou podpísať a pred dvoma svedkami súčasne prítomnými výslovne prejaviť, že listina obsahuje jeho poslednú vôľu. Svedkovia sa musia na závet podpísať.

20. Podľa § 476e Občianskeho zákonníka, svedkami môžu byť iba osoby, ktoré sú spôsobilé na právne úkony. Svedkami nemôžu byť nevidomé, nepočujúce, nemé osoby, tie, ktoré nepoznajú jazyk, v ktorom sa prejav vôle robí, a osoby, ktoré majú podľa závetu dediť.

21. Podľa § 477 Občianskeho zákonníka, v závete poručiteľ ustanoví dedičov, prípadne určí ich podiely alebo veci a práva, ktoré im majú pripadnúť. Ak nie sú podiely viacerých dedičov v závete určené, platí, že podiely sú rovnaké.

22. Podľa § 479 Občianskeho zákonníka, maloletým potomkom sa musí dostať aspoň toľko, koľko robí ich dedičský podiel zo zákona, a plnoletým potomkom aspoň toľko, koľko robí jedna polovica ich dedičského podielu zo zákona. Pokiaľ tomu závet odporuje, je v tejto časti neplatný, ak nedošlo k vydedeniu uvedených potomkov.

23. Podľa § 137 písm. c) CSP, žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu.

24. Podľa § 145 ods. 2 CSP, ak je žaloba vzatá späť sčasti, súd konanie v tejto časti zastaví. O čiastočnom späťvzátí žaloby rozhodne súd v rozhodnutí vo veci samej.

25. Podľa § 262 ods. 1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

26. Z vykonaného dokazovania mal súd preukázané, že poručiiteľka zomrela dňa XX.XX.XXXX, mala dvoch synov Y.. V dedičskom konaní vedenom Okresným súdom Banská Bystrica sp. zn. 25D/662/2015 súdny komisár poverený prejednaním dedičstva žalobcov, ktorí prichádzali do úvahy ako zákonní dedičia poručiiteľky oboznámil s tým, že v dedičskom konaní bol predložený závet zo dňa 16.03.2015 a listina o vydedení zo dňa 16.03.2015. Žalobcovia podaním doručeným súdu dňa 03.08.2016 z dôvodu hospodárnosti konania zobrali žalobu čiastočne späť v časti týkajúcej sa navrhovaného výroku III., a to, že žalovaní v prvom až piatom rade nie sú účastníkmi dedičského konania po poručiiteľke L. ako závetní dedičia. Závet zo dňa 16.03.2015 je alografný, podpísaný poručiiteľkou a dvoma svedkyňami L.. V listine o vydedení, napísanej mechanicky, podpísanej poručiiteľkou, poručiiteľka vydedila svojich dvoch synov Y. a ako dôvody uviedla, že jej v rozpore s dobrými mravmi neposkytovali žiadnu pomoc v chorobe a starobe, trvale a dlhodobo neprejavovali skutočný záujem o ňu ako o ich matku, viedli trvalo neusporiadaný život, dlhodobo požívali alkoholické nápoje. Poručiiteľka toho istého dňa spísala závet, ktorým svojim vnúčatám odkázala svoj majetok v celom rozsahu. Závet obsahoval tiež vyhlásenie, že svoju poslednú vôľu poručiiteľka prejavuje slobodne a vážne, bez akéhokoľvek donútenia pred dvoma súčasne prítomnými svedkami, ktorí závet vlastnoručne podpísali. Zo záveru znaleckého posudku vyplynulo, že podpisy na listine o vydedení a závete zo dňa 16.03.2015 sú vyššou mierou pravdepodobnosti podpismi poručiiteľky L.. Z konania vedeného pod sp. zn. 7C/388/2012, konkrétne zo žaloby spísanej poručiiteľkou bolo zistené, že poručiiteľka mala zdravotné problémy, ako aj, že sa dostala do konfliktu so svojim synom - žalobcom 1), ktorý riešila podaním predmetnej žaloby. Zo svedeckých výpovedí vyplynulo, že vzťah medzi poručiiteľkou a žalobcami bol komplikovaný, so žalobcom 2) poručiiteľka nebola dlhodobo v kontakte, so žalobcom 1) sa vzťahy zhoršili po predaji rodinného domu a kúpe bytov, žalobcovia sa o ňu nestarali, neposkytovali jej potrebnú pomoc a nenavštívili ju ani v nemocnici. Závet a listina o vydedení sa podpisovali v čase, keď bola poručiiteľka v nemocnici, v nemocničnej izbe za prítomnosti poručiiteľky, právnik, ktorý predmetné listiny spísal a za prítomnosti dvoch svedkýň L. pričom listiny boli najskôr prečítané a následne podpísané.

27. Žalobcovia podali žalobu o neplatnosť závetu a listiny o vydedení zo dňa 16.03.2015 pred účinnosťou zákona č. 160/2015 Z. z. CSP. V zmysle § 137 písm. c) CSP pri podaní určovacej žaloby je potrebné preukázanie naliehavého právneho záujmu na určovacej žalobe. Naliehavý právny záujem sa teda viaže na konkrétny určovací petít, čoho sa žalobca v konaní domáha a súvisí s vyriešením otázky, či sa žalobou

daným určovacím petitom môže dosiahnuť odstránenie spornosti žalobcovho práva, alebo neistoty v jeho právnom vzťahu. Záver súdu o existencii, či neexistencii naliehavého právneho záujmu žalobcu predpokladá teda posúdenie, či podaná určovacia žaloba je procesne prípustným nástrojom ochrany jeho práva a či snád' spornosť neodstraňuje a len zbytočne nevyvoláva konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať iné konanie. Súd po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že žalobcovia preukázali svoj naliehavý právny záujem na určení žaloby v časti výroku I. a II. tým, že preukázali, že sú zákonnými dedičmi po poručiťke L., na základe závetu a listiny o vydedení však majú dedič' žalovaní 1) - 5). To, či závet poručiťky a listina o vydedení sú platné alebo neplatné, je možné vyriešiť len v konaní o určení neplatnosti závetu a listiny o vydedení, čím sa odstráni spornosť práva žalobcov a ich neistota v konkrétnom dedičskom konaní.

28. Závet je výslovný prejav vôle, ktorým poručiťel rozhoduje o svojom majetku pre prípad smrti. Ide o striktno formálny jednostranný právny úkon, ktorý musí spĺňať všetky zákonom požadované náležitosti nielen všeobecného charakteru, teda také, ktoré sú potrebné na platnosť každého právneho úkonu (§ 34 a nasl. Občianskeho zákonníka), ale aj osobitné náležitosti (§ 476 až 480 Občianskeho zákonníka), ktorými sú všeobecné náležitosti doplnené a čiastočne modifikované. Osobitnou a právne významnou náležitosťou každého závetu z hľadiska jeho platnosti je uvedenie dňa, mesiaca a roku, kedy bol závet podpísaný. Poručiťel môže závet zostavovať aj dlhšiu dobu, avšak podstatné je, aby sa dátum, ktorý je v závete uvedený, zhodoval s dátumom, kedy bola listina podpísaná. Z § 476 ods. 2 Občianskeho zákonníka a ani z iného zákonného ustanovenia výslovne nevyplýva miesto, kde sa má dátum podpísania na listine o závete nachádzať. Z relevantných ustanovení možno dovodiť, že pokiaľ ide o podpis, tento má byť umiestnený na úplnom konci závetu, pretože sa ním dovŕšuje obsah závetu a poručiťel ním potvrdzuje totožnosť jeho prejavu vôle. Uvedenie dátumu je však pre význam závetu úplne odlišný, nedovŕšujú sa ním obsahové náležitosti závetu, jeho uvedenie má vypovedať o tom, kedy poručiťel závet podpísal, teda kedy z hľadiska vymedzenia obsahu bol závet ukončený a tým má umožniť prípadné rozlíšenie skoršieho závetu poručiťela od neskoršieho závetu, ktorým by mohol byť pôvodný závet zrušený. Dátum podpísania môže byť uvedený na začiatku závetu alebo umiestnený na konci závetu, avšak musí byť uvedený priamo v závete takým spôsobom, aby celý text závetu tvoril jeden logický a zrozumiteľný celok.

29. Žalobcovia spochybnili, že podpis na závete a listine o vydedení zo dňa 16.03.2015 je poručiťelkin a zároveň namietali, že závet a ani listina o vydedení nespĺňajú formálne náležitosti. Z uvedeného dôvodu súd po predložení dôkazného materiálu - listín predložených žalobcami (potvrdenie o požičaní finančnej čiastky 450,00 eur L.), žalovanými (potvrdenia o ukončení zmluvy na dodávku, potvrdenia o požičaní finančnej čiastky 300,00 eur L., posledná strana kúpnej zmluvy zo dňa 10.12.2010, posledná strana návrhu na vklad, stav meračov, posledná strana listiny v súvislosti s trestným konaním), ako aj listinami vyžiadanými na podnet žalobcov zo Správy katastra Banská Bystrica sp. zn. X., ustanovil v konaní znalca, ktorého úlohou po porovnaní podpisu na závete a listine o vydedení s uvedenými listinami bolo určiť, či sú podpisy na predmetných listinách podpismi poručiťky. Zo záveru znaleckého posudku po komplexnom porovnaní listiny o vydedení a závetu s porovnávacími listinami, ako aj s listinami, ktoré boli v spise, vyplynulo, že podpisy poručiťky na listine o vydedení a závete zo dňa 16.03.2015 sú vyššou mierou pravdepodobnosti podpismi poručiťky. Znalkyňa v závere znaleckého posudku uviedla, že sa nedá jednoznačne vylúčiť, že podpisy na dokladoch - Daňová knižka (Evanjelický a.v. cirkevný zbor Slovenská Ľupča) a žiadosti o splátkový kalendár zo dňa 24.04.2013 neboli podpísané poručiťkou. Súd však konštatuje, že v danom prípade sa nejedná o doklady, ktoré boli predložené žalobcami, o ktorých tvrdili, že sa jedná o doklady s vlastnoručným podpisom poručiťky, t.j. nebola spochybnená pravosť podpisu poručiťky s listinným dôkazom predloženým žalobcami. Zo svedeckej výpovede svedkyň L., ktoré boli pri podpise závetu a listiny o vydedení zo dňa 16.03.2015 vyplynulo, že závet a listina o vydedení sa podpisovali, keď bola poručiťka v nemocnici, v jej nemocničnej izbe, za prítomnosti poručiťky, jej právnik, ktorý listiny pripravil a ich dvoch ako svedkyň. Obe listiny boli najskôr prečítané, následne mali možnosť si ich ešte opätovne prečítať samé a následne boli listiny podpísané. Svedkyňa L. uviedla, že chybu v preklepe priezviska poručiťky si nevšimla. Svedkyňa J.D. uviedla, že má pocit, že sa to tam riešilo, ale neprikladali tomu nejaký význam. Na základe uvedeného mal súd dostatočne preukázané okolnosti za akých došlo k podpisaniu listín.

30. Vzhľadom k tomu, že žalobcovia namietali aj skutočnosť, že listina o vydedení a závet nespĺňajú formálne náležitosti, súd sa zaoberal skúmaním, či boli splnené všetky potrebné náležitosti vyžadované zákonom pri spísaní týchto listín. Súd zároveň zdôrazňuje, že dôkaznú povinnosť preukázať opak skutočností uvedených v predmetných listinách mali žalobcovia. Vychádzajúc z ustanovení zákona účelom vydedenia je umožniť poručiťelovi jednostranným formálnym právny úkonom, ktorý patrí k posledným prejavom vôle poručiťela odňať svojmu potomkovi na základe zákona taxatívne

uvedených dôvodov jeho subjektívne dedičské právo, na ktoré mu vzniká nárok okamihom smrti poručiteľa, pričom takýto úkon sa môže vzťahovať aj len na časť dedičstva. Dôsledkom platne a účinne urobeného vydedenia je zánik subjektívneho práva dedič. Potomok po vydedení prestáva byť účastníkom dedičského konania. Otázka platnosti vydedenia sa posudzuje ku dňu, keď poručiteľ urobil úkon. Vydedenie ako jednostranný právny úkon poručiteľa musí spĺňať materiálne a formálne náležitosti, pričom materiálnou náležitosťou je existencia konkrétneho dôvodu uvedené v § 469a ods. 1 Občianskeho zákonníka. Dôvody sú vymedzené taxatívne, nemožno ich dopĺňať ani modifikovať. Ak chce poručiteľ potomka vydediť, dôvod by mal byť uvedený tak, aby bol v prípadnom spore preukázateľný. Súd v danej veci skúmal, či dôvody vydedenia boli v súlade so zákonom uvedené aj v listine o vydedení. Súd vychádzajúc z obsahu listiny o vydedení zo dňa 16.03.2015 nemal pochybnosti o tom, že dôvody vydedenia žalobcov boli jednoznačne určené a bolo vecou žalobcov, aby predložili dôkazy, ktoré by preukázali opak skutočností uvádzaných poručiteľkou v listine o vydedení. Poručiteľka v listine o vydedení uviedla, že bola dlhodobo chorá, mala vážne zdravotné problémy, obaja jej synovia jej, v rozpore s dobrými mravmi, neposkytovali žiadnu pomoc v chorobe a starobe, trvale a dlhodobo neprejavovali skutočný záujem o ňu ako o ich matku. Obaja synovia viedli trvalo neusporiadaný život, a to tak, že dlhodobo požívali alkoholické nápoje. Vo vzťahu ku žalobcovi 1) uviedla, že sa k nej správal absolútne urážlivo, podviedol ju pri kúpe bytov, o čom svedčí aj súdne konanie prebiehajúce na súde v Banskej Bystrici, kde podala žalobu o vrátenie finančných prostriedkov, resp. uvedenie vecí do pôvodného stavu. Vo vzťahu k žalobcovi 2) uviedla, že dlhodobo, najmenej 12 rokov, o ňu nejvil záujem, nenavštevoval ju, nepomohol jej v žiadnej situácii. Tvrdenia poručiteľky uvedené v listine o vydedení podporili aj vypočutí svedkovia, z ktorých výpovede vyplynulo, že vzťahy v rodine boli spočiatku dobré, avšak postupne sa zhoršili, a to vo vzťahu k žalobcovi 2) po rozvode s jeho manželkou. Žalobca 2) sa s poručiteľkou dlhodobo nestretával, nezaujímal sa o ňu a neposkytoval jej potrebnú pomoc. Vzťah žalobcu 1) a poručiteľky sa zhoršil po predaji rodinného domu a kúpe bytov, o ktorých sa poručiteľka dozvedela, že boli napísané na žalobcu 1), hoci ona mu dala na kúpu bytov peniaze a mala byť ich vlastníčkou. Od tohto okamihu vzťahy ochladli, žalobca 1) a poručiteľka spolu nekomunikovali, nestretávali sa, žalobca 1) poručiteľke neposkytoval potrebnú pomoc. Poručiteľke pomáhal niekto z rodiny, eventuálne susedia. Žalobca 2) vo vyjadrení zo dňa 03.08.2016 uviedol, že sa s matkou riadne stretával a komunikoval, pričom zároveň v rozpore so svojím tvrdením uviedol, že s matkou nebol v deň jej smrti, ani v posledných dňoch jej života, nakoľko mu nikto nedal vedieť, že je v nemocnici a možno zomrie. Súd konštatuje, že pokiaľ by žalobca 2) prejavoval sústavný záujem o svoju matku, o tak závažnej skutočnosti, akou je hospitalizácia, by mal mať vedomosť. Žalobca 1) v podaní zo dňa 03.08.2016 tiež tvrdil, že s matkou riadne komunikoval, žili v spoločnej domácnosti, riadne sa o matku staral v chorobe a starobe. Tiež dodal, že na ich vzťah mala mať vplyv tretia osoba, ktorá poručiteľku ovplyvňovala a na podnet ktorej poručiteľka podala trestné oznámenie. Uvedené tvrdenia žalobcu 1) však nemal súd nijako preukázané, pričom problematický vzťah so žalobcom 1) preukazuje a tvrdenia poručiteľky uvedené v listine o vydedení potvrdzuje aj súdne konanie vedené Okresným súdom Banská Bystrica pod sp. zn. 7C/388/2012, v ktorom sa poručiteľka podanou žalobou domáhala od žalobcu 1) vrátenia finančných prostriedkov, resp. uvedenia vecí do pôvodného stavu. Z predmetného konania tiež vyplynulo, že poručiteľka a žalobca 1) nežili minimálne od roku 2010 v spoločnej domácnosti, keď každý z nich býval v inom byte. Taktiež trestné oznámenie podané poručiteľkou na jej syna, žalobcu 1), preukazuje, že poručiteľka so žalobcom 1) nemali bezproblémové vzťahy. K tvrdeniu žalobcov, že ak by poručiteľka úkon vydedenia vlastných detí myslela vážne, je na mieste otázka spôsobu vyhotovenia závetu a listiny o vydedení, ktoré poručiteľka mohla vyhotoviť aj formou notárskej zápisnice na notárskom úrade, keď poplatok za spísanie je 49,50 eura, čo je suma, ktorú poručiteľka mala a nebolo nad jej finančné možnosti takýto úkon spraviť, ak by bol myslený vážne, súd uvádza, že bolo výlučne vecou poručiteľky zvoliť formu svojho úkonu v súlade so zákonom. Zo zákona totiž nevyplýva povinnosť spísať závet vo forme notárskej zápisnice, ale poručiteľ má slobodnú vôľu sa rozhodnúť, či závet napíše vlastnou rukou, resp. ho zriadi v písomne forme za účasti svedkov alebo vo forme notárskej zápisnice. Pokiaľ sa poručiteľka rozhodla spísať závet a listinu o vydedení podľa § 469a, § 476 a nasl. Občianskeho zákonníka, bolo nevyhnutné pre ich platnosť dodržať zákonom vyžadované náležitosti pre ten ktorý úkon. Žalobcovia tiež namietali gramatické nezrovnalosti v priezvisku poručiteľky uvedenému na listine o vydedení a v záвете. Vzhľadom k tomu, že sa nejedná o holografný závet, ale o závet alografný, súd má za to, že mohlo dôjsť k bežnej chybe v písaní pri uvedení priezviska spôsobenej na ďalšej listine kopírovaním textu), ktorá však na posúdenie platnosti listiny nemá vplyv, nakoľko podľa názoru súdu je v tomto prípade dôležitý vlastnoručný podpis poručiteľky. Preklep v priezvisku poručiteľky nasvedčuje podľa názoru súdu svedkyniam opísanému skutkovému stavu, že závet bol spísaný tretou osobou, odlišnou od poručiteľky, svedkýň, či strán sporu, keď závet mal byť spísaný právnikom. Uvedená

skutočnosť tak nasvedčuje tomu, že závet a listina o vydedení vyjadruje vôľu poručiťky a nebol spísaný rodinnými príslušníkmi poručiťky, ktorí by sa nepochybne pri písaní priezviska poručiťky takejto chyby nedopustili. Poručiťka v listine tiež uviedla, že dôsledky vydedenia sa nevzťahujú na potomkov synov, jej vnúčatá, v prospech ktorých toho istého dňa spísala závet, ktorým im odkázala majetok pre prípad jej smrti v celom rozsahu. Z obsahu riadne datovaného závetu podpísaného poručiťkou a dvoma svedkyňami vyplynulo, že poručiťka, uvedomujúc si vážnosť vyhlásenia, po dôkladnej a náležitej úvahe ustanovila pre prípad svojej smrti za dedičov svoje vnúčatá - U. ktorým pre prípad smrti zanecháva celý svoj hnutel'ný a nehnuteľný majetok. Pripojila tiež vyhlásenie, že svoju poslednú vôľu prejavuje slobodne a vážne, bez akéhokoľvek donútenia pred dvoma súčasne prítomnými svedkami.

31. Na základe vykonaného dokazovania súd dospel k záveru, že boli splnené tak formálne aj materiálne náležitosti listiny o vydedení a závetu zo dňa 16.03.2015, jednalo sa o výslovný prejav vôle poručiťky nakladať so svojím majetkom v prípade smrti tak, že chcela z dedenia po jej smrti vydediť svojich dvoch synov, ktorí jej v rozpore s dobrými mravmi neposkytovali pomoc v starobe a chorobe, trvale a dlhodobo neprejavovali o poručiťku skutočný záujem a viedli neusporiadaný život. Skutočnosť, že sa žalobcovia správali spôsobom, ktorý uviedla v listine o vydedení poručiťka a ktorý je v rozpore so zákonom a dobrými mravmi mal súd preukázanú okrem tvrdenia poručiťky v listine, v konaní sp. zn.7C/388/2012 aj výsluchom svedkov. Na základe uvedeného súd rozhodol tak, že žalobu žalobcov v časti určenia, že sú zákonnými dedičmi a účastníkmi dedičského konania po poručiťke L. zamietol (I. výrok rozsudku).

32. Súd, prihľadnuc na závery znaleckého posudku, z ktorého vyplynulo, že podpisy poručiťky na závete a listine o vydedení zo dňa 16.03.2015 sú vyššou mierou pravdepodobnosti poručiťkine, ako aj po zohľadnení všetkých skutočností preukazujúcich dodržanie náležitostí zákonom vyžadovaných pre listinu o vydedení a závet, dospel k záveru, že boli splnené všetky náležitosti vyžadované pre listinu o vydedení a závet spísané poručiťkou dňa 16.03.2015 a že závet a listina o vydedení sú platné, a preto rozhodol tak, že žalobu žalobcov v časti určenia neplatnosti listiny o vydedení a závetu poručiťky zo dňa 16.03.2015 zamietol (II. výrok rozsudku).

33. Vzhľadom na to, že žalobcovia prostredníctvom svojho zástupcu podaním doručeným súdu dňa 03.08.2016, z dôvodu hospodárnosti konania zobrali žalobu čiastočne späť v časti týkajúcej sa výroku III., že žalovaní v prvom až piatom rade nie sú účastníkmi dedičského konania po poručiťke L. ako závetní dedičia, súd konanie v tejto časti zastavil (III. výrok rozsudku).

34. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd podľa § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP tak, že v spore úspešným žalovaným 1) - 5) priznal nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu voči v konaní neúspešným žalobcom 1) a 2), ktorí sú povinní uhradiť žalovaným trovy konania spoločne a nerozdielne, keď tak na strane žalobcov, ako aj na strane žalovaných ide o nerozlučné procesné spoločenstvo (IV. výrok rozsudku).

35. Nakoľko v konaní bolo vykonané tiež znalecké dokazovanie, súd rozhodol, že znalkyňa má za vypracovaný znalecký posudok nárok na náhradu trov konania od žalobcu 1) a žalobcu 2) spoločne a nerozdielne v plnej výške (V. výrok rozsudku).

36. O výške náhrady trov konania rozhodne podľa § 262 ods. 2 CSP po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením súdny úradník.

37. O svedočnom súd nerozhodoval, nakoľko sa všetci predvolaní svedkovia práva na svedočné vzdali, keď uviedli, že si svedočné neuplatňujú.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku môže podať odvolanie strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané, v lehote do 15 dní odo dňa jeho doručenia, na Okresný súd Banská Bystrica, v piatich vyhotoveniach. Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že a) neboli splnené procesné podmienky, b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, e) súd prvej inštancie nevykonaval navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,

f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v predchádzajúcom odseku, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak a) sa týkajú procesných podmienok, b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu, c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak povinný dobrovoľne nesplní čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, môže sa oprávnený domáhať jeho núteného výkonu v exekučnom konaní.